

**YENİ ATANAN T.C. TIRAN BÜYÜKELÇİSİ SN. MURAT AHMET YÖRÜK İLE TANIŞMA TOPLANTISI,
14 ARALIK 2017, İSTANBUL**

Yeni atanan T.C. Tiran Büyükelçisi Murat Ahmet Yörük ile Arnavutluk ile hali hazırda iş ve yatırım ilişkisi olan ve iş yapmayı planlayan firma temsilcilerini bir araya getirmek amacıyla, 14 Aralık 2017 tarihinde 11.00-12.30 saatleri arasında DEİK/River Plaza'da bir tanışma toplantısı düzenlendi. Bahse konu toplantının açılış konuşmaları DEİK/Türkiye-Arnavutluk İş Konseyi Başkanı Mehmet Usta ve Büyükelçi Murat Ahmet Yörük tarafından gerçekleştirildi.

İş Konseyi Başkanı Mehmet Usta, DEİK'in yapısı, Türkiye-Arnavutluk İş Konseyi'nin faaliyetleri ve Türkiye ile Arnavutluk arasındaki ikili ekonomik ilişkiler hakkında bilgi verdi. Aynı zamanda, Çalık Holding'in Arnavutluk'taki yatırımı olan BKT bankasının Yönetim Kurulu Başkanı olan Usta, bankanın Arnavutluk'ta sahip olduğu %30'luk pazar payı ile yurtdışında faaliyet gösteren Türk bankaları arasında en büyük oranı gösterdiğini belirtti. İş Konseyi Başkanı Usta, Çalık Holding'in Arnavutluk'taki bir diğer yatırımı olan telekomünikasyon alanında faaliyet gösteren Albtelekom firmasının ise, %76 oranında Çalık Holding'e ait olduğunu ifade etti. Arnavutluk'ta ticarete, çekin ve senedin kullanılmadığına dikkat çeken Usta, ticaretin çoğunlukla mal bedelinin peşin havalesi şeklinde ve söze binaen gerçekleştiğini açıkladı. Usta, Arnavutluk ile ticari işbirliği yapmak isteyen firmaların akreditif, garanti mektubu gibi dış ticaret ürünlerini kullanmaları tavsiyesinde bulundu.

Büyükelçi Murat Ahmet Yörük, Arnavutluk'un jeostratejik olarak önemli bir ülke olduğunu söyledi. Makedonya, Kosova, Yunanistan, Karadağ gibi bölge ülkelerinde yaşayan Arnavut vatandaşlarının varlığına dikkat çeken Büyükelçi Yörük, Arnavutluk'un, Sırbistan ile birlikte Balkanlardaki istikrarın sürdürülebilmesinde kilit role sahip olduğunu ifade etti. Büyükelçi Yörük, bundan dolayı, İtalya, Yunanistan, Almanya ve ABD ülkelerinin Arnavutluk ile ilişkilere önem verdikleri ve son yıllarda özellikle Çin ve Japonya'nın ülkeye olan ilgisinin arttığını vurguladı.

Büyükelçi Yörük, 2018 yılı içinde Cumhurbaşkanlığı, Başbakanlık ve Dışişleri Bakanlığı düzeyinde, üst düzey siyasi ziyaretlerin planlandığını ve ayrıca parlamentolar arası temasların öngörüldüğünü ifade etti. Büyükelçi Yörük, Arnavutluk Başbakanı Edi Rama'nın, Arnavutluk'un stratejik ortaklarına,

Amerika, İtalya ve Yunanistan'a ek olarak Türkiye'ye de yer verdiğinin altını çizdi ve gelecek dönem faaliyetleri arasında, Türkiye ile Arnavutluk arasında, "Stratejik Ortaklık ve Yüksek Düzeyli İşbirliği Konseyi"nin kurulmasının ve KEK (Karma Ekonomik Komisyon) Toplantısı'nın düzenlenmesinin hedeflendiğini belirtti. KEK Toplantısı kapsamında mevcut Serbest Ticaret Anlaşması'nın, hizmet, yatırımlar ve tarım sektörlerini içine alacak şekilde

genişletilmesinin hedeflendiği ayrıca vurgulandı.

Arnavutluk hükümetinin, madencilik, altyapı, tarım, turizm, enerji ve imalat sektörlerine özel önem atfettiği aktarıldı. İkili ekonomik ilişkilerin geliştirilmesi için aşağıda aktarılan sektörler özel olarak ele alındı.

- **Turizm:** Arnavutluk'un uzun bir kıyı şeridine sahip olduğu ancak turizm tesislerinin olmadığı vurgulandı. THY ve Pegasus firmalarının Tiran'a uçuşlarının olduğu, Atlas firmasının ise Tiran'ı planlarına dâhil ettiği kaydedildi. Tiran'da büyük çaplı sadece 4 otelin olduğu belirtilerek, otel yatırımlarına ihtiyaç duyulduğu ifade edildi. Bunların dışında, İstanbul ve İzmir limanlarından Arnavutluk'taki Durres limanına yolcu taşımacılığının yapılabileceği, Durres limanı üzerinden de Yunanistan, İtalya gibi turistik pazarlara yolcu taşımacılığının devam edebileceği önerisi Büyükelçi Yörük tarafından dile getirildi. Bu sayede, Durres limanının bir merkez nokta olarak kullanılabilmesi, turizm acentalarının oluşturacakları paket programlarla bu rotayı değerlendirebileceği kaydedildi.
- **Enerji ve Altyapı:** TAP ve TANAP projelerinin hayata geçirilmesiyle, Arnavutluk'ta doğalgaz altyapısı ve dağıtımına gerek duyulacağı, bu alanlarda Türkiye ile Arnavutluk arasında işbirliklerinin gerçekleştirilebileceği vurgulandı. TAP projesi kapsamında ülkede yapılacak yatırımların önemli olduğu söylendi. TAP projesinin TANAP ile birleşmesinin söz konusu olduğu ve bu projelerin enerji ve altyapı alanında faaliyet gösteren firmalarımız için önemli fırsatlar yaratacağı vurgulandı.
- **Savunma Sanayi:** Arnavutluk ile Türkiye arasındaki ticaret geliştirilmesi için savunma sanayinin değerlendirilmesi gerektiği Büyükelçi Yörük tarafından ifade edildi. Bu kapsamda, Arnavutluk'un savunma sanayi alanında bir girişiminin olmadığı, İtalyanlar tarafından ülkede bir mermi fabrikasının kurulduğu kaydedildi ve Arnavutluk'a hücum botu ve sahil güvenliğini alanında diğer ürünlerin Türkiye'den karşılanabileceği önerisi sunuldu.
- **Sağlık:** Ülkede özel hastanelerin oldukça yetersiz olduğu ve bu alanın Türk yatırımcılarca değerlendirilebileceği kaydedildi.
- **Eğitim:** Özel üniversite yatırımları için Arnavutluk pazarının ele alınabileceği görüşü ayrıca paylaşıldı.

Toplantıya katılan firmaların yatırım ve işbirliği planları aşağıda şekilde kaydedildi.

Tekfen firması, yatırım ve işbirlikleri için Arnavutluk pazarı ile ilgilenmekte ve projeleri takip etmektedirler.

ABC Deterjan Sanayi firmasının, Türkiye'den Arnavutluk'a deterjan ve temizlik ürünleri ihracatı yıllık yaklaşık 3 milyon ABD Doları tutarında, pazardaki mevcut hacimleri %20'nin üzerinde ve ihracatı artırmayı hedeflemekteler.

Emsey Sağlık Hizmetleri firması, Arnavutluk pazarı ile hali hazırda işbirliği içinde olup, sağlık alanında hasta transferi sağlamaktadırlar. TV ve eğitim alanında ayrıca yatırım planlamaktadırlar.

Ayen Enerji firmasının, mevcutta Arnavutluk'taki en büyük Türk yatırımcılarından biri olarak, hidro elektrik santral yatırımları bulunmakta.

Üründül Enerji firması, yenilenebilir enerji alanında yatırım planlamaktadır.

GAP İnşaat, altyapı ve sağlık alanları için yatırım planlamakta ve projeleri takip etmekteler.

Termo Isı Sistemleri'nin, mevcutta Arnavutluk pazarında satışları bulunmakta, ülkede şube açmayı planlamaktadırlar.

Kale Elektronik firması, küçük ev aletlerinin üretim ve montajını yapmaktalar ve 2018 yılı için Arnavutluk'ta yatırım planları bulunmakta.

İpekyolu Fuarcılık firmasının temsilcileri, ikili ekonomik işbirliğinin artırılması için faydalı olan sektörel fuarlar düzenlemekten memnun olacaklarını ilettiler. Arnavutluk'un serbest piyasa ekonomisine geçişi ile beraber ülkeye ilk defa giren Türk ürünlerinin kalite bakımından oldukça düşük seviyede olduğu, bu durumun Türk ürünlerine ilişkin pazarda olumsuz bir algı yarattığı bilgisi katılımcılarca paylaşıldı. Bu algının kırılması için Büyükelçi Yörük, sektörel fuarların artırılması gerektiğini, hatta bir sonraki aşama olarak bir Türk Expo'sunun kurulmasının oldukça faydalı olacağını belirtti. Bunun yanı sıra, bölgede popüler olan Türk dizilerinde ürün yerleştirme, reklam kuşakları gibi pazarlama araçlarının kullanılmasının da faydalı olabileceği görüşü paylaşıldı.

Abdi İbrahim firması, 2012 yılından beri Arnavutluk pazarında satış yapmaktalar ve pazarda ilk 10 firma içinde yer almaktadırlar. Firmanın, Bosna Hersek'te satışları devam etmekte olup, Kosova pazarına ise gelecek yıl girmeyi planlamaktadırlar. Abdi İbrahim'in bölgede Arnavutluk pazarını merkez olarak ele aldığı ve Arnavutluk'taki ilaç fiyatlarının Türkiye ile kıyaslandığında, %50 oranında daha fazla olduğu kaydedildi.

Medipol Üniversitesi Hastanesi, eğitim alanında Arnavutluk ile ilgilenmekte olup, mevcutta hastane yatırım planları yok ancak iyi bir yerel ortak olması takdirde planlarına dâhil etmeleri söz konusu. Ülkede mevcutta 3 özel hastanenin olduğu, bu hastanelerde de bir tekel sistemine doğru ilerlendiği paylaşıldı.

Argecon firması, dijital sistemler üzerine çalışan bir firma olarak, Balkanlar bölgesinde e-ticaret alanında iş planları bulunmakta. E-ticaret alanına dair olarak, online ödeme için gerekli olacak kredi kartı kullanımının Arnavutluk'ta oldukça düşük seviyede olduğu kaydedildi.

Hamidiye Kaynak Suları'nın temsilcileri, Arnavutluk pazarına ilk defa 2016 yılında bir defaya mahsus satış yaptıklarını ancak bu işbirliğinin devamının gelmediğini paylaştılar. Bu hususa dair, ülkede faaliyet gösteren market ve market zincirleri ile temasta olmanın faydalı olacağı kaydedildi.

Güriş İnşaat ve Mühendislik firması yetkilileri, Balkanlar bölgesinde genel olarak yenilenebilir enerji sektörü ile ilgilendiklerini, Kosova'da rüzgâr enerjisi santrali yaptıkları aktardı ve Arnavutluk'ta açılacak ihaleleri takip ettiklerini paylaştı. Arnavutluk/Vlora bölgesinde bulunan tuz yataklarının, doğalgaz saklama kapasitesine sahip olduğu ve soda üretiminin fizibilite çalışmalarına başlanacağı firma temsilcilerince ayrıca ifade edildi.

Azimut Portföy firmasının, Fransa'da otel yatırımları bulunmakta ve firma, Arnavutluk'ta da otel yatırımı planlamaktadır.

Mars Enerji, enerji depolaması alanında bir işbirliğine başlamış olup, mevcutta Arnavutluk'taki muhatap firma ile tahsilat sıkıntısı yaşamaktadırlar.

Ayrıca toplantıya katılan Kosova Türkiye Ticaret Odası (KTTO) Başkanı Ayhan Demirkıran, ilgilenen firmaların Arnavutluk Türkiye Ticaret Odası (ATTSO) ile temasa geçebileceklerini ve Kosova pazarı için kendilerinin destek sunmaktan memnuniyet duyacaklarını aktardı.

Bunlara ek olarak, Arnavutluk'ta büyük sermayeli Arnavut firmalarının da bulunduğu, bu kapsamda, bu firmalar ile Türk firmalarının üçüncü ülkelerde işbirliği yapabileceği fikri paylaşıldı.

Faydalı Kurumlar

T.C. Tiran Büyükelçiliği

Tel: 00 355 4 238 0350

Faks: 00 355 4 234 7767

E-mail: embassy.tirana@mfa.gov.tr

Adres: Ambasadada Turke, Rruga e Elbasanit no:65 Tirana-Albania

T.C. Tiran Ticaret Müşavirliği

Tel: 00 355 4 227 19 27

Faks: 00 355 4 225 65 48

E-mail: tiran@ekonomi.gov.tr

Adres: Rr."Ibrahim Rugova", Kompleksi "Green Park", Kulla 2, Kati 6, No: 20 Tirana/Arnavutluk.

Arnavutluk Türkiye Ticaret Odası (ATTSO)

Adres: Ismail Qemali Cad., 34/1

Tel: +355 42 200 700

Faks: +355 42 200 701

E-posta: info@attso.al

Tiran Sanayi ve Ticaret Odası

Tel: 00 355 458 00 932

E-mail: sekretaria@cci.al

Adres: Kavaja Street no:6, Tiran/Arnavutluk.

Arnavutluk Yatırım Destekleme Ajansı (AIDA)

Tel: 00 355 4 225 1001

E-mail: info@aida.gov.al

Adres: Tirana Business Park: Ndërtesa nr. 07, Kati I, Njësia 2, Rruga Rinas, Tiran/Arnavutluk.

DEİK (Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu)

Avrupa Bölge Koordinatörlüğü

Adres: RIVER PLAZA Büyükdere Cad. Bahar Sok. No: 13/9-10 34394 Levent/İSTANBUL

Tel: +90 212 339 5000

E-posta: eu@deik.org.tr